

UNTUK SEBARANG PERTANYAAN

Sila Hubungi:

Seksyen Zoonosis dan Kesihatan Awam
Bahagian Pengurusan Biosekuriti dan SPS
Jabatan Perkhidmatan Veterinar Malaysia
Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani
Wisma Tani, Blok Podium, Lot 4G1, Presint 4
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62630 Putrajaya

Tel : 03-8870 2000

Fax: 03-8888 6472

BILIK GERAKAN IBU PEJABAT PERKHIDMATAN VETERINAR
DI TALIAN 03-88702041 ATAU MANA-MANA DVS NEGERI
BERDEKATAN (SENARAI TALIAN DI DVS NEGERI)

BIL DVS NEGERI (NAMA PENGARAH) NO. TELEFON

1.	DVS NEGERI PERLIS	04-979 2600
2.	DVS NEGERI KEDAH	04-730 5826
3.	DVS NEGERI PULAU PINANG	04-504 1047
4.	DVS NEGERI PERAK	05-546 1486
5.	DVS NEGERI SELANGOR	03-5510 3900
6.	DVS NEGERI SEMBILAN	06-762 9163
7.	DVS NEGERI MELAKA	06-232 5103
8.	DVS NEGERI JOHOR	07-266 7501
9.	DVS NEGERI PAHANG	09-517 1090
10.	DVS NEGERI TERENGGANU	09-622 1822
11.	DVS NEGERI KELANTAN	09-765 2545
12.	DVS W.PERSEKUTUAN KL	03-9284 9716
13.	DVS W.PERSEKUTUAN LABUAN	087-412 246
14.	DVS NEGERI SABAH	088-287 400
15.	DVS NEGERI SARAWAK	082-628 255

JABATAN PERKHIDMATAN VETERINAR MALAYSIA
KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI
WISMA TANI, BLOK PODIUM, LOT 4G1, PRESINT 4
PUSAT PENTADBIRAN KERAJAAN PERSEKUTUAN
62630 PUTRAJAYA

JABATAN PERKHIDMATAN VETERINAR MALAYSIA

Penyakit rabies

☛ Sekiranya berlaku wabak (*outbreak*) pihak berkuasa adalah digalakkan untuk menghantar sampel tidak mengira spesies untuk tujuan surveilan.

☛ Semua individu atau kakitangan yang terlibat dengan kerja-kerja makmal dan pemusnahan anjing/ kucing perlu dan dinasihatkan untuk mendapatkan pelalian.

TANGGUNGJAWAB ORANG AWAM

☛ Melaporkan setiap kes gigitan dengan segera kepada JPV dan hospital atau klinik yang berhampiran.

☛ Menjaga atau mengawal haiwan kesayangan dengan baik supaya tidak terdedah kepada haiwan terbiar. Mematuhi peraturan semasa mengimport anjing/ kucing atau spesies lain khususnya dari negara-negara yang tidak bebas dari penyakit Rabies.

☛ Menjalankan pelalian anjing dan kucing terhadap penyakit Rabies di kawasan immune belt area.

Disinfeksi dan dekontaminasi

Prosedur-prosedur disinfektan dan dekontaminasi perlu dijalankan terhadap perkara-perkara berikut:

- ☛ Kawasan kandang
- ☛ Bekas makanan dan bekas minuman
- ☛ Pakaian kerja atau bahan berasaskan kain
- ☛ Kenderaan
- ☛ Peralatan Ladang

Jenis-jenis disinfektan yang sesuai

- ☛ Larutan 4% sodium karbonat-dehidrat
- ☛ Larutan 2% sodium hidroksida
- ☛ Asid sitrik 0.2% - untuk disinfek tangan
- ☛ Asid fosforik - disinfek badan selain muka
- ☛ Dettol, Lysol, Lindores

PENGENALAN PENYAKIT

☛ Rabies atau lebih dikenali "Penyakit Anjing Gila" merupakan penyakit zoonotik. Penyakit ini boleh menjangkiti haiwan atau manusia. Kes jangkitan pertama telah dikesan pada tahun 1925 di negeri Kedah. Penyakit ini disebabkan oleh Lyssavirus yang mampu menyerang sel otak dan menyebabkan gangguan sistem saraf serta boleh menyebabkan kematian sekiranya tidak dirawat dengan segera.

☛ Malaysia kini diisytiharkan bebas penyakit Rabies sejak tahun 1997. Namun terdapat ancaman penyakit Rabies menerusi anjing, kucing dan lain-lain haiwan mamalia yang diseludup atau diimport dari negara terjangkit tanpa mematuhi prosedur import.

KUNYAN PENYAKIT

☛ Jenis virus: **Lyssavirus** dalam kumpulan **Rhabdovirus**.

☛ Selain anjing dan kucing mamalia lain termasuk hidupan liar seperti musang, kelawar boleh juga menjadi punca jangkitan pada haiwan dan juga manusia.

CARA JANGKITAN

Haiwan kepada haiwan

☛ Haiwan terjangkit boleh merebakkan virus kepada haiwan lain melalui gigitan, cakaran, luka calar atau sentuhan lelehan air liur pada kulit yang terluka.

Jangkitan pada manusia

☛ Manusia boleh dijangkiti melalui gigitan, cakaran, luka calar atau sentuhan lelehan air liur pada kulit yang terluka dari anjing, kucing atau haiwan yang positif penyakit.

Virus Lyssavirus

TANDA-TANDA PENYAKIT

Haiwan

- ☛ Gangguan mental (perubahan sikap) secara mengejut.
- ☛ Menjadi garang dan menyerang, mengigit, mencakar secara tiba-tiba ataupun bertindak ganas dengan sedikit provokasi.
- ☛ Berhenti daripada makan dan minum.
- ☛ Mencari tempat tarasing.
- ☛ Kerap kencing.
- ☛ Lumpuh & mati.

Manusia

- ☛ Mengalami kesakitan pada tempat yang digigit dengan rasa kebas.
- ☛ Kulit menjadi lebih sensitif terhadap perubahan suhu dan udara bergerak (angin).
- ☛ Takut pada air (hydrophobia)
- ☛ Berasa tidak selesa/tidak boleh duduk diam.
- ☛ Bersikap ganjil atau tidak normal seperti biasa.
- ☛ Mengalami sawan.
- ☛ Mengeluarkan air liur yang banyak.

Cara pengesanan virus

- ☛ Direct fluorescent test (dFA)
- ☛ RT-PCR
- ☛ Histologi

KAWALAN DAN PEMBASMIAN

Haiwan

- ☛ Pemusnahan haiwan terjangkit
- ☛ Saringan tisu otak anjing dan kucing terbiar di seluruh negara.
- ☛ Mengendalikan kes-kes gigitan dengan berkesan (anjing / kucing) yang terlibat akan diperhatikan selama 10 hari dan sekiranya menunjukkan tanda-tanda penyakit, autopsi akan dilakukan dan sampel otak akan dihantar untuk pengesanan penyakit).
- ☛ Mengawal populasi anjing/ kucing yang terbiar.
- ☛ Memelihara haiwan kesayangan secara terkawal supaya tidak terdedah pada punca jangkitan.
- ☛ Pelalian terutamanya pada kawasan berisiko tinggi *immune belt area* sempada jiran.

Manusia

- ☛ Rawatan segera (*first aid*) diberikan pada luka yang disebabkan oleh gigitan atau calar atau dengan mencuci menggunakan air bersih atau air dan sabun serta dirawat dengan ethanol atau iodine. Seterusnya menjalani rawatan segera di hospital atau klinik kerajaan yang terdekat.